

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛІНГВОРИТОРИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У Базовому компоненті дошкільної освіти зазначена мета сучасної лінгводидактики на етапі дошкільного дитинства, яка полягає у формуванні комунікативної компетентності, а саме, уміння висловити свої бажання, пояснення своїх дій за допомогою мовних та немовних засобів.

Комунікативна компетентність передбачає засвоєння дитиною культури мови та мовлення, культури спілкування; вміння комплексно застосовувати вербальні й невербальні засоби виразності під час спілкування, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування та ініціювати спілкування; культуру мовленнєвої комунікації (вміння користуватися формулами мовленнєвого етикету в різних ситуаціях спілкування, розвиток навичок культури ведення діалогу та культури слухання, вмінням словом переконливо довести власну думку) [1].

Спілкування, взаємодія, відносини з однолітками - це фундамент, на якому будується розвиток особистості дитини. В сучасних умовах під час війни спілкування, взаємодія, відносини з однолітками порушені. Війна вплинула на психіку дітей: страх смерті, нерозуміння ситуації та незнання, як поводити себе у цій ситуації, переживання за своїх рідних, високий рівень тривожності сприяють тому, що діти постійно перебувають в напрузі. Це провокує замкненість у собі, неслухняність, істерики та агресивну поведінку стосовно інших. На наш погляд, ще одним істотним моментом є те, що більшість дітей мають труднощі у соціалізації. Дошкільникам потрібно відчувати свою важливість серед інших дітей, задовольнити потребу бути почутими та мати можливість самовираження [2].

Педагоги, які працюють з дошкільниками з порушеннями мовлення зустрічаються з додатковими проблемами щодо формування у них мовленнєво-комунікативної компетентності.

Дослідження проблеми розвитку мовлення та навчання мови, якою займалися А.Богущ, Ф.Сохін, С.Ушакова дозволили окреслити та теоретично обґрунтувати наступні аспекти розвитку мови та мовлення

дошкільників: структурний (формування структурних рівнів мови – фонетичного, лексичного, граматичного); комунікативний; когнітивний.

Низький рівень сформованості у дитини мовленнєвих навичок негативно впливає на здатність до спілкування та її бажання ініціювати спілкування, як з однолітками, так і дорослими. На думку К. Крутій одним з головних напрямів освіти дітей дошкільного віку є комунікативний [3].

На сучасному етапі з'явилась необхідність пошуку шляхів оптимізації процесу формування комунікативної компетентності у дітей з порушеннями мовлення старшого дошкільного віку засобами різних інноваційних технологій.

У 2023-2024 році педагогами ЗДО №22 «Сопілочка» було розроблено та впроваджено в освітній процес проект «Подорож країною спілкування. Оптимізація процесу формування та розвитку мовленнєво-комунікативної компетентності старших дошкільників з порушеннями мовлення засобами лінгвориторичної діяльності».

Основною ідеєю проекту є формування та розвиток комунікативної компетентності у вихованців з порушеннями мовлення засобами лінгвориторичної діяльності, враховуючи мовленнєві можливості кожної дитини.

Отримані результати реалізації проекту вказують на те, що формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку має комплексний характер, що передбачає спрямування освітнього процесу на формування всіх видів мовленнєвої компетентності та навичок конструктивного, продуктивного спілкування з урахуванням сучасних лінгвориторичних тенденцій.

Отже, важливим є впровадження в заклади дошкільної освіти базових компонентів дитячої риторики як невід'ємної складової сучасної нової риторики та продукування лінгвориторичної діяльності – риторизації мовно-літературної освіти).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція (затверджено наказом МОН України від 12.01.2021 №33) с. 5-8.

2. С. Чугуєнко Лінгвориторичний аспект професійної підготовки фахівців в галузі дошкільної освіти. *Сучасне дошкільля: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку* Збірник наукових статей учасників конференції (23 жовтня 2020 м. Ніжін). С. 315-318.

3. Крутій К.Л. Можливості формування мовної особистості у дошкільному віці. *Дошкільна освіта*. Запоріжжя, 2003. № 1. С. 32-38.